

ΜΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Με την **κ. Τσίβου Μαρία** (Δρ. Χημείας, Διευθύντρια του Ελληνικού Εργαστηρίου Ελέγχου Φαρμακοδιέγερσης) και τον **κ. Καποδίστρια Αλέξανδρο** (Δρ. Αθλητικής Κοινωνιολογίας, Διευθυντή του ΕΚΑΕ),

“Το φαινόμενο του ντόπινγκ και οι πολιτικές αντιμετώπισής του στον σύγχρονο αθλητισμό”

1 **Ερώτηση:** Ποιος είναι ο ορισμός του ντόπινγκ;

Απ: Ο ισχύων επίσημος ορισμός του ντόπινγκ βάσει του Παγκόσμιου Κώδικα Αντιντόπινγκ (World Anti-doping code) είναι ο εξής: «Ως ντόπινγκ ορίζεται η παραβίαση ενός ή περισσότερων κανονισμών αντιντόπινγκ, όπως αυτοί αναγράφονται στα άρθρα 2.1 έως και 2.10 του Παγκόσμιου Κώδικα Αντιντόπινγκ». Οι εκτενείς αυτοί κανονισμοί αναφέρονται κυρίως στην παρουσία απαγορευμένης ουσίας ή μεταβολιτών της, ή δεικτών σε ένα δείγμα προερχόμενο από το σώμα αθλητή, καθώς και σε άλλες παραβάσεις, όπως η άρνηση συμμετοχής του αθλητή σε δειγματοληψία, η κατοχή απαγορευμένων ουσιών κ.ά. Αναλυτικότερα, τα παρακάτω αποτελούν παραβάσεις κανονισμών αντι-ντόπινγκ:

- 1) Παρουσία απαγορευμένης ουσίας ή μεταβολιτών ή δεικτών της σε δείγμα αθλητή. Ο αθλητής είναι υπεύθυνος για οποιαδήποτε απαγορευμένη ουσία ή μεταβολίτη/ες της ή δείκτες της βρεθούν στο δείγμα του.
- 2) Η χρήση ή η απόπειρα χρήσης απαγορευμένης ουσίας ή απαγορευμένης μεθόδου
- 3) Η αποφυγή ή άρνηση ή μη υποβολή σε δειγματοληψία χωρίς επαρκή αιτιολόγηση
- 4) Η παραβίαση των ισχυόντων κανονισμών διαθεσιμότητας του αθλητή για έλεγχο εκτός αγώνων
- 5) Η παραποίηση ή απόπειρα παραποίησης οποιουδήποτε μέρους του έλεγχου
- 6) Η κατοχή από τον αθλητή ή ενός μέλους του προσωπικού υποστήριξης του απαγορευμένης ουσίας ή μεθόδου
- 7) Η διακίνηση ή απόπειρα διακίνησης απαγορευμένης ουσίας ή απαγορευμένης μεθόδου
- 8) Η εντός αγώνα χορήγηση ή απόπειρα χορήγησης προς αθλητή απαγορευμένης ουσίας
- 9) Η συνεργασία και συγκάλυψη παράβασης κανονισμού αντι-ντόπινγκ
- 10) Η σύμπραξη με τιμωρημένο άτομο (πχ προπονητές, ιατρούς, εκπαιδευτές κλπ).

Οποιαδήποτε περίπτωση ντόπινγκ επισύρει ποινή στον αθλητή αλλά και στον προπονητή του. Οι ποινές που επιβάλλονται, ποικίλλουν από απλή προειδοποίηση έως και αποκλεισμό του αθλητή από τους αγώνες εφόρου ζωής και του προπονητή από την επαγγελματική του ιδιότητα.

2 Ερώτηση: Ποιοι παράγοντες που συντελούν στην εμφάνιση του ντόπινγκ στον αθλητισμό ;

Απ: α) Η πολιτική εκμετάλλευση και η εμπορευματοποίηση του αθλητισμού είναι οι δομικοί διαχρονικοί παράγοντες που οδήγησαν στην επιδίωξη της νίκης και των ρεκόρ με κάθε μέσο,

β) Τα χαρακτηριστικά της αντιπαράθεσης δύο κόσμων, του σοσιαλιστικού και του καπιταλιστικού, τις δεκαετίες του 1950 και 1960 και 70, μέσω του αθλητισμού, όξυναν και «επιστημονικοποίησαν» το φαινόμενο της υποστήριξης των αθλητών με φαρμακευτικές ουσίες,

γ) Τα «κέρδη» για τους αθλητές και τη βιομηχανία του αθλητικού θεάματος από την αξιοποίηση του μεγάλου ρεκόρ και της ολυμπιακής και παγκόσμιας και εν γένει της σημαντικής νίκης, είναι ο σύγχρονος παράγοντας της χρήσης του ντόπινγκ.

3 Ερώτηση: Από πότε υπάρχει στον χώρο του αθλητισμού το ντόπινγκ;

Απ: Η ιστορία του ντόπινγκ ξεκινάει από τα αρχαία κιάλια χρόνια. Σύμφωνα με αρχαίες πηγές που αναφέρονται στη Νορβηγική Μυθολογία, η χρήση ουσιών για την αύξηση της δύναμης ήταν ήδη γνωστή μεταξύ των Berserkers. Αναφέρεται ότι λάμβαναν Bufotenin, που θεωρείται ότι βελτιώνει τη φυσική απόδοση και δύναμη. Το Bufotenin προέρχεται από το δέρμα ενός είδους βατράχων καθώς και από ταμανιτάρια Amanita.

Το Ντόπινγκ στο σύγχρονο αθλητισμό καταγράφηκε αξιόπιστα από το δεύτερο μισό του 19ου Αιώνα. Το 1865 εμφανίστηκε η πρώτη καταγεγραμμένη περίπτωση στην κολύμβηση κατά τον αγώνα στο κανάλι του Άμστερνταμ. Το 1867, στους δημοφιλείς αγώνες ποδηλασίας 6 ημερών, οι Γάλλοι αθλητές προτιμούσαν μείγματα με βάση την καφεΐνη, οι Βέλγοι χρησιμοποιούσαν ζάχαρη αναμειγμένη με αιθέρα, ενώ άλλοι χρησιμοποιούσαν αλκοολούχα αφεψήματα ή νιτρογλυκερίνη. Το 1896 αναφέρεται ο πρώτος θάνατος που προκλήθηκε από το ντόπινγκ. Ο Άγγλος ποδηλάτης A. Linton πέθανε, λόγω λήψης εφεδρίνης, στον αγώνα Παρίσι-Μπορντό. Το 1904, στο μαραθώνιο του St. Louis, ο Tom Hicks που μόλις είχε κερδίσει τον αγώνα, κατέρρευσε και οι ιατροί διαπίστωσαν πρόσληψη στρυχνίνης και κονιάκ πριν από τον αγώνα. Το 1910, Ο James Jeffrie ισχυρίστηκε, αφού ηττήθηκε από τον Jack Johnson, ότι το τσάι του μολύνθηκε/ντοπαρίστηκε προκειμένου να τον νικήσει. Αυτή είναι η πρώτη αναφορά περίπτωσης στην οποία κατηγορούνται ντοπαρισμένοι αθλητές. Πολλές παρόμοιες περιπτώσεις για ντόπινγκ έχουν αναφερθεί στην Πυγμαχία κατά τη διάρκεια του πρώτου μισού του 20ου Αιώνα. Το 1920, οι αμφεταμίνες, μια σχετικά γνωστή ουσία κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα όχι μόνο στον αθλητισμό, παρασκευάστηκαν για πρώτη φορά. Το 1952, κατά τη διάρκεια των παγοδρομιών στο Όσλο, αίσθηση προκάλεσε όταν αμπούλες και σύριγγες βρέθηκαν στα αποδυτήρια των αθλητών.

Η δραματική αύξηση χρήσης ουσιών ντόπινγκ ξεκίνησε τη δεκαετία του 1960. Η κοινωνία εκείνες τις μέρες πίστευε ότι υπήρχαν φάρμακα ικανά να οδηγήσουν σε οποιαδήποτε επιτυχία. Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων της Ρώμης, το 1960, ο Δανός ποδηλάτης K. Jensen πέθανε λόγω χρήσης αμφεταμινών. Το 1967, ο 30 ετών Βρετανός ποδηλάτης Tom Simpson και ο δρομέας Dick Howard πέθαναν λόγω χρήσης αμφεταμινών και ηρωίνης, αντίστοιχα. Το 1968, ένα χρόνο αργότερα, ο Γερμανός πυγμάχος Jupp Elze πέθανε από χρήση ενός μίγματος αμφεταμινών. Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μόντρεαλ, το 1976, ο Πολωνός αθλητής Z. Kaczmarek και ο Βούλγαρος αθλητής V.Khristov (αθλητές άρσης βαρών) αναγκάστηκαν να επιστρέψουν τα χρυσά τους μετάλλια όταν βρέθηκαν θετικοί σε ντόπινγκ.

Πολλοί άλλοι νικητές είχαν την ίδια μοίρα με τον Ben Johnson στους

Ολυμπιακούς της Σεούλ το 1988, που είναι και το πιο γνωστό παράδειγμα. Βρέθηκε θετικός για ένα απαγορευμένο αναβολικό στεροειδές (Στανοζολόλη), του αφαιρέθηκε το χρυσό του μετάλλιο στα 100 μέτρα ταχύτητας και αποκλείστηκε για δύο έτη. Αργότερα, αποδείχθηκε ότι όλοι ή σχεδόν όλοι από τους φιναλίστ σε εκείνη την κούρσα είχαν πάρει απαγορευμένες ουσίες.

4] Ερώτηση: Ποιες οι βασικές προϋποθέσεις και οι τρόποι αντιμετώπισης του ντόπινγκ ;

Απ: Βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του ντόπινγκ είναι:

α) η συνέχεια και ενίσχυση των δομών ελέγχου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο,
β) η ενίσχυση της ενημέρωσης και εκπαίδευσης των αθλητών, των προπονητών, των αθλητικών παραγόντων, των παιδιών και των νέων εν γένει, σχετικά με τις βλαβερές συνέπειες του ντόπινγκ, αλλά και με τις ωφέλειες της σωστής άθλησης.

5] Ερώτηση: Ποιος ο ρόλος, συνοπτικά, των κοινωνικών επιστημών στον ορισμό, τη μελέτη και τις πολιτικές αντιμετώπισης του ντόπινγκ και πώς μπορούν να συνεργαστούν κοινωνικές και θετικές επιστήμες στο συγκεκριμένο ζήτημα;

Απ: Οι κοινωνικές επιστήμες έχουν τη δυνατότητα να προσδιορίσουν το ευρύτερο και ειδικότερο κοινωνικό, πολιτιστικό, οικονομικό και πολιτικό, περιβάλλον το οποίο επιτρέπει την εκδήλωση τέτοιων φαινομένων. Ως εκ τούτου μπορούν να προτείνουν εξειδικευμένες παρεμβάσεις που λειτουργούν αποτρεπτικά, διαμορφώνουν διαφορετικές συμπεριφορές και συνειδήσεις, ή/και ακόμη επηρεάζουν και αλλάζουν το περιβάλλον.

6] Ερώτηση: Σε επίπεδο σχολικού αθλητισμού ποια είναι η εικόνα σε σχέση με την χρήση του ντόπινγκ;

Απ: Έχουμε αρκετά χρόνια να παραλάβουμε και να αναλύσουμε δείγματα από σχολικά πρωταθλήματα κι έτσι δεν έχουμε συγκεκριμένη εικόνα. Θα ήταν κρίμα να ανιχνεύονταν απαγορευμένες ουσίες σε δείγματα εφήβων.

7] Τελειώνοντας κ. Τσίβου και κ. Καποδίστρια θα σας παρακαλούσα να στείλετε ένα μήνυμα στους μαθητές μας, ιδιαίτερα τους αθλητές και αθλούμενους, τους προπονητές τους και το περιβάλλον γύρω από αυτούς, αναφορικά με τη σχέση αθλητισμού και ντόπινγκ. Ποιος ο ρόλος του σχολείου;

Απ: Ο αθλητισμός είναι Υγεία. Η έλλειψη επαρκούς φυσικής δραστηριότητας είναι σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η τέταρτη κατηγορία πρόκλησης θανάτων.

Τα παιδιά και οι νέοι πρέπει να αθλούνται ή να δραστηριοποιούνται σωματικά καθημερινά.

Να ξοδεύουν λιγότερη ώρα μπροστά από τις οθόνες και περισσότερη στα γήπεδα και στα πάρκα.

Να γνωρίζουν όμως ότι σημασία δεν έχει να γίνουν πρωταθλητές, αλλά, να δώσουν τη δυνατότητα στο σώμα τους να κάνει το καλύτερο που μπορεί μέσα στα δικά του όρια.

Σας ευχαριστώ !